

Howum basylýan ýer.../ hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy

написано kitapcy | 22 января, 2025

Howum basylýan ýer.../ hekaýa HOWUM BASYLÝAN ÝER...

Bankyň gapysyndan ätledigim bes, tolgunmakdan ýaňa ýüregim agzyma gelýär. Onuň işgärlerini görsem-ä, hasam egbarlaýan. Kiçijk penjireler diýjeksiň, şolara-da gözüm düşdigi dünýäm daralyberýär. Garaz, şol ýerdäki bar zat meň howumy basýar. Banka baryp, ol ýerdäkiler bilen iş salyşmaly bolısam, jogapkärçiliği-beýlekini bilmeýän barypýatan bir nadana öwrülýän oturyberýän. Men muny banika gelmezden öňem bilýän, ýöne nädeýin?! Aýlygymy elli alty dollar köpeltdiler. Onsoň ony bankda saklamasaň, dagy nirede saklajak?! Ynha, şeýdip özüme zor salyp, aýagymy süyräp diýen ýaly alyp, bankyň işgärlerine gözümiň gytagy bilen garap, gapysyndan ätledim. Hasap açdyrjak isłendlilik adam baş dolandyryjy bilen hökman maslaňhatlaşmalydyr öydüp pikir edýärdim. «Hasapçı» diýip yazylan penjirejigiň öňüne bardym. Ol uzyn boýly, özünü arkaýyn alyp barýan bir ýigit eken. Ine, ol maňa seredäýmezmi, ýene aljyrap başladym. Gyryllyk sesim pyşyrdap diýen ýaly çykdy.

– Baş dolandyryjyny görüp bilmezmiň? – diýdim-de, soňam agraslyk bilen sözümiň üstünü ýetirdim. – Ikiçäk.

Näme üçin «ikiçäk» diýenimi welin bilemok.

– Elbetde, görüp bilersiňiz – diýdi-de, hasapçı ony yzyna düşürip getirdi. Baş dolandyryjy agras hemem parahat adam eken. Men elli alty dollarymy jübimde gysymlap durşuma «bir tokga» pula öwrüpdim.

– Siz baş dolandyryjy diýilýänmi? – diýip soradym. Hudaý bilsin, näme üçindir, şeýdip soramaga çekinip durmadym.

– Hawa – diýip, ol jogap berdi.

– Men sizi görüp bilerinmi? – diýdim. – Ikiçäk – diýibem ýene sözümiň üstüne goşdum. Men «ikiçäk» diýek däldim welin, ýene biygytáy dilimden sypdy. Baş dolandyryjy geň galyp, maňa birtüýsli seretdi. Gaty gizlin gürrüňim bardyr diýip pikir

edeni gözlerinden duýulýardы.

- Gelіň onda, çekinmäň – diýip, ol meni özuniň otagyna tarap alyp gitdi. Soňra açaryny çykaryp, iş otagynyň gapysyny açdy.
- Bärde biz arkaýyn gürleşip bileris, hany, geçiň oturyň – diýdi.

Ikimizem oturdyk-da, bir-birimize seredişdik. Asyl dilime bir söz geläýse nädersiň!

- Çakym çak bolsa, siz Pinkertondan[1] bolmaly– diýip, onuň özi söze başlady.

Ol meniň syrly gürrüňlerimden, özumi alyp barışyndan çen tutup, maňa aňtawçydyr öýden bolmaly. Men onuň näme pikir edýänini bilip otyrıldym, bu bolsa meni hasam kyn güne salýardы.

- Ýok, Pinkertondan-a däl – diýdim.

Beýle diýmek bilen men oňa şoňa meňzeş başgaňrak bir gullukdan gelendigimi duýdurjak boldum. Soňra:

- Dogrymy aýtsam – diýip, hamala, öň ýalan sözlemegi niýet edinip, birdenem dogrymy aýtmak kararyna gelen ýaly sözümi dowam etdirdim. – Men hiç hili aňtawçy däl. Men özüme hasap açdyrmağa geldim. Bar pulumy siziň bankyňzda goýaýsam diýyän.

Baş dolandyryjy birneme arkaýynlaşdy, ýöne, baňrybir, ýüzi agrasdy; indi ol meni baron Rot ýa-da ýaş Guld ýaly ile belli baýlaryň biriniň ogludyr diýip pikir etdi.

- Hä, köpräk maýa goýjak bolýansyňz – diýdi.
- Azam däl – diýip, pyşyrdap diýen ýaly gürledim. – Häzir elli alty dollar, soňam her aý elli dollardan goýsam diýyän.

Dolandyryjy ýerinden turup gapyny açdy-da, hasapçyny çagyrdы.

- Jenap Montgomeri – diýip, ýakımsız sesi biňlen haýkyrdы. – Bu sypaýy kişi hasap açdyrjak eken. Ol elli alty dollar maýa goýmakçy... Hoş, sag boluň.

Men ýerimden turdum. Otagyň bir tarapynda ullakan demir gapy açık durdy.

- Hoş, sagboluň – diýdim-de, seýfe tarap ýöräp ugradym.
- Bärden çykyň – diýip, dolandyryjy igençli gürledi-de, başga tarapy görkezdi.

Men hasapçynyň oturan ýerine baryp, sen-men ýok, şol

tokgalanan pulumy çykardym. Men şeýlebir çalasyn hereket etdim welin, hamala diýersiň, hokgabazyň bard-a. Yüzüm duw ak boldy.

– Ine, şuny goýmaly – diýdim.

Meň bu äheňim: «Hany derrewjik, hut şu ýerde, şu wagt, şu işi birýanýüzli edeli-le» diýen ýaly eşiňdildi. Ol puly aldy-da, başga bir işgäre geçirdi. Ol maňa bir bölek kagyz tutduryp, puluň jemini ýazdyrdы, soňam hasap depderçä gol çekdirdi. Indi men asyl näme edýänimem seljeremokdym. Bank gözümiň alnynda aýlanyp-aýlanyp gidýärdi.

– Ýeri, indi maýa goýuldymy şo pul? – diýenimde, sesim endiräp çykdy.

– Hawa – diýip, hasapçı jogap berdi.

– Onda men çek çekip bilerinmi? – diýdim.

Men biraz pikirim üýtgetdim-de, alty dollowyny häzirlikçe ulanmaga çekip alarman boldum. Maňa kimdir biri kiçijik penjireden çek kitapçany uzatdy, ýene birem ony nädip doldurmalydygyň my düşündirdi. Bankdakylar maňa akyly azaşyp ýören bir millionerdır öydärdiler. Men çege bir zatlar ýazdym-da, bank işgärine uzatdym. Ol oňa ciňerilip seretdi-de:

– Näme!? Siz bar goýanyňzy ýene yzyna alýaňyzmy? – diýip, allaniçigsi boldy. Ine, şonda men özümiň «6-a» derek «56» ýazandygyma düşündim. Yöne indi başgaça gürläre welin utandym. Suw seňrikden agdy hasap etdim. Bankyň bar işgärleriniň tiňkesi maňa dikildi, olar, hatda edip oturan işlerini hem goýup, maňa seretdiler. Özümi dürsäp, dogumly görünmäge çalyşdym.

– Hawa, hemmesini.

– Siz ýaňyja goýan puluňzy yzyna çekýäňiz-dä onda?

– Hawa, barçasyny, teňne-seňnesi bilen.

– Siz banka hiç hili pul goýmakçy däl-dä onda, şeýlemi? – diýip, ol gözlerini tegeledi.

– Hiç hili.

Olaryň «Çek ýazýan wagty nämedir bir zada öýkeläp, banka pul goýmakdan ýüz öwürýändir» diýip pikir ederinden çekinip, dert-azara galdyrm. Özümi durnuksyz häsiýetli adam hökmünde görkezmezlik üçin başymy dik tutup, dogumly kişi bolan boldum.

Hasapçı puly tölemäge häzirlendi:

- Siz ony nähili alýaňyz?
- Nämé?
- Ony nähili görnüşde alýaňyz?
- Hä, ellilikde – diýip, oňa düşünen badyma ýüzugra gürledim.
Ol maňa elli dollar uzatdy.
- Altysy nämé? – diýip, ol rahatlyk bilen sorady.

Aljyrap durşuma «Birlikde» diýmäge derek «Altylykda» diýip jogap berdim. Puly aldym-da, haýal etmän bu ýerden garamy saýlamak bilen boldum. Bankyň äpet gappsy ýapylan dessine, onuň içindäki işgärleriň ala-pakyrdy bolup gülüşyändiklerini eşitdim. Şondan bări hiç hili banklyk işlere goşulaňmok. Kagyz pullarymy jalbarymyň jübüsinde saklaňsam, tygşytlan şaýylarymy jorabymda goýyan.

[1]Pinkerton – Pinkerton adyndaky Milli aňtawçylyk gullugy.

Stiwen LIKOK, kanadaly ýazyjy

Iňlis dilinden terjime eden: Maýa ALLABERDIÝEWA, Halkara Ynsanperwer ylymlary we ösüş uniwersitetiniň talyby.

#»Dünýä edebiýaty» žurnalyndan alyndy. Hekaýalar